

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KOZAN / TÜRKİYE

(Başvuru No. 16695/19)

KARAR

Madde 10 • Haber ve görüş alma ve verme özgürlüğü • Facebook sitesinde yalnızca meslektaşlarının bulunduğu kapalı bir grupta Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunu eleştiren ve kurumun siyasi iktidara karşı bağımsızlığını sorgulayan bir basın makalesi paylaştığı için bir hâkime disiplin cezası verilmesi • Cezanın herhangi bir zorunlu sosyal ihtiyacı karşılamaması
Madde 13 (+ Madde 10) • Etkili hukuk yolunun bulunmaması

STRAZBURG

1 Mart 2022

İşbu karar, Sözleşme'nin 44 § 2 maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir. Bazı şekli düzeltmelere tabi tutulabilir.

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2022. Bu gayriresmî çeviri, Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

Kozan/Türkiye davasında,

Başkan

Jon Fridrik Kjølbro,

Hâkimler

Carlo Ranzoni,

Branko Lubarda,

Pauliine Koskelo,

Gilberto Felici,

Jovan Ilievski,

Saadet Yüksel

ve *Bölüm Yazı İşleri Müdür Yardımcısı* Hasan Bakırcı'nın katılımıyla, Daire halinde toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm),

Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan davanın temelinde bulunan ve Türk vatandaşı İbrahim Kozan'ın ("başvuran") 15 Mart 2019 tarihinde, İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca Mahkemeye yapmış olduğu başvuruyu (no. 16695/19),

Sözleşme'nin 10. maddesinin 1. fıkrası anlamında haber ve görüş alma özgürlüğüne ve Sözleşme'nin 13. maddesi anlamında etkili bir hukuk yoluna başvurma hakkına yönelik şikâyetlerin Türk Hükümetine ("Hükümet") bildirilmesine ilişkin kararı,

Tarafların görüşlerini göz önünde bulundurarak

25 Ocak 2022 tarihinde kapalı oturumda gerçekleştirilen müzakerelerin ardından söz konusu tarihte aşağıdaki kararı vermiştir:

GİRİŞ

1. Mevcut dava, Facebook sitesinde yargı mensuplarına ait kapalı bir grupta, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun belirli kararlarını eleştiren ve kurumun siyasi iktidara karşı bağımsızlığını sorgulayan bir basın makalesi

paylaşması nedeniyle mesleği hâkim olan başvurana disiplin cezası verilmesiyle ilgilidir. Başvuran, haber ve görüş alma ve de verme özgürlüğünü (Sözleşme'nin 10. maddesi) ve etkili bir hukuk yoluna başvurma hakkını (Sözleşme'nin 13. maddesi) ileri sürmektedir.

OLAY VE OLGULAR

2. Başvuran, 1978 doğumlu olup, Sivas'ta ikamet etmektedir. Başvuran, Avukat İ. Makas tarafından temsil edilmektedir.

3. Hükümet, kendi görevlisi olan Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı İnsan Hakları Dairesi Başkanı Hacı Ali Açıkgül tarafından temsil edilmiştir.

4. Başvuran, 2006 yılının Haziran ayında, hâkimlik stajı sonrasında mesleğe kabul edilmiş olup, Midyat Ağır Ceza Mahkemesine üye olarak atanmıştır. Başvuran, 2011 yılından 2015 yılına kadar Van Asliye Ceza Mahkemesinde hâkim olarak görev yaptıktan sonra, 2015 yılının Temmuz ayında Ağır Ceza Mahkemesi hâkim üyesi olarak Sivas'a atanmıştır.

A. Başvuran hakkında yürütülen disiplin soruşturması

5. Bu sırada başvuran, 28 Mayıs 2015 tarihinde, *Hukuk Medeniyeti* adlı bir Facebook grubunun sayfasında, A.Y. tarafından yazılan ve 27 Mayıs 2015 tarihinde www.grihat.com.tr sitesinde yayımlanan "17 Aralık'ı kapatana sicil affı, operasyonu yapana ihraç" başlıklı bir makale paylaşmıştır. Söz konusu makale, 27 Mayıs 2015 tarihinde, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun (bundan böyle "HSYK" veya "HSK" olarak anılacaktır), hâkimler hakkındaki belirli disiplin soruşturmalarını kapattığını, 17-25 Aralık 2013 döneminde meydana gelen olaylarla ilgili olarak tümü yolsuzluk soruşturması yürüten ve daha sonra meslek onuruna uygun davranmadıkları nedeniyle görevlerinden uzaklaştırılan dört savcı ve bir hâkimin itirazlarını oy çokluğuyla reddettiğini, buna karşın, daha önce 17-25 Aralık 2013 dönemine ilişkin soruşturmada şüpheliler lehine kovuşturmayla yer

olmadığına karar veren savcı E. A.’nın itirazını kabul ettiğini ve uygunsuz davranış (otel masraflarını özel bir şirket tarafından karşılaması) nedeniyle E. A.’ya uygulanan disiplin cezalarını iptal ettiğini belirtmiştir. Makale, “17-25 Aralık 2013” operasyonlarından sorumlu polisler hakkında yakalama kararı veren ve olayların gerçekleştiği dönemde Başbakan’a (Recep Tayyip Erdoğan) yönelik çok sayıda iltifat mesajı paylaşan bir diğer hâkim İ. S. hakkında verilen disiplin cezalarının, HSYK tarafından cömertçe affedildiğini de eklemiştir.

6. Söz konusu makale, Facebook sitesindeki grubun üyeleri tarafından çok sayıda yorum yapılmasına neden olmuştur. Yorum yapanlardan biri olan M. A. diğerlerinin yanı sıra, yasa dışı eylemleri nedeniyle, “belediye başkanlarının veya diğer kamu görevlilerinin, dalga dalga gelen operasyonlar karşısında herkesin tir tir titrediği günleri hasretle anıyoruz” şeklinde bir yorumda bulunmuştur.

7. 28 Mayıs 2015 tarihinde, Van Cumhuriyet Başsavcısı Vekili E. B. (olayların meydana geldiği dönemde başvuranın görevini yerine getirdiği şehir), başvuranın sosyal ağlarda (Facebook), E. A.’nın yolsuzluk nedeniyle yürütülen bir adli soruşturmayı kapatan bir savcı gibi gösterildiği ve yolsuzlukla suçlandığı bir makaleyi paylaşarak meslektaş E. A.’ya hakaret ettiğini HSYK’ya bildirmiştir. HSYK’yı saygın bir ulusal kurum olarak nitelendiren E. B. paylaşılan makalede yer alan hakaretin aynı zamanda açıkça kurumun kendisini de hedeflediğini iddia etmiştir.

8. 11 Aralık 2015 tarihinde HSYK Başkanlığı, ihtilaf konusu olayla ilgili olarak hazırlık soruşturması açılmasına izin vermiştir. Bu izin, bir HSYK müfettişine, 2802 sayılı Kanun’un 82. maddesi uyarınca başvuran hakkında hazırlık soruşturması yürütme yetkisi vermiştir.

9. Hazırlık soruşturması sonunda müfettiş, başvuran hakkında toplanan unsurların soruşturma açılmasını gerektirdiği sonucuna varmıştır. HSYK Üçüncü Dairesi, 18 Şubat 2016 tarihinde, 2802 sayılı Kanun’un 82. maddesi uyarınca, müfettişe başvuran hakkında disiplin soruşturması açma yetkisi

verilmesine ilişkin bir teklifi söz konusu kurulun Başkanına sunmuştur. HSYK Başkanlığının 24 Şubat 2016 tarihli izni üzerine müfettişler başvuran hakkında soruşturma başlatmışlardır.

10. Başvuran, 9 Mart 2016 tarihinde, söz konusu disiplin soruşturması çerçevesinde HSYK nezdinde yazılı savunmasını sunmuştur. Dahası, 28 Mart 2016 ve 20 Nisan 2016 tarihlerinde, başvurunu ihbar eden Van Cumhuriyet Başsavcısı Vekili E. B. ifade vermiştir.

11. İstanbul Emniyet Müdürlüğü Siber Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü, 28 Nisan 2016 tarihinde, HSYK'nın talebi üzerine, *Hukuk Medeniyeti* adlı Facebook grubunun “kapalı” bir grup olduğunu, söz konusu grupta paylaşılan mesajların sadece gruba üye kullanıcılar tarafından görülebildiğini belirtmiştir. Ayrıca Müdürlük, söz konusu grubun “gizli” bir Facebook grubu olduğunu, yani grubun, internet sitelerinin arama motorlarında görünmediğini eklemiştir.

12. Hükümet, başvuranın ihtilaf konusu paylaşımında bulunduğu 28 Mayıs 2015 tarihinde, *Hukuk Medeniyeti* Facebook grubunun 8.859 üyesi olduğunu belirtmiştir. Ayrıca Hükümet, söz konusu grubun, hâkim ve savcılara özel olmadığını, aynı zamanda akademisyenler, hukuk fakültesi öğrencileri, avukatlar ve diğer tüm hukuk fakültesi mezunlarına da açık olduğunu ifade etmiştir.

13. 13 Mayıs 2016 tarihinde HSYK müfettişi, başvuranın 28 Mayıs 2015 tarihinde Facebook *Hukuk Medeniyeti* grubu sayfasında 27 Mayıs 2015 tarihinde A. Y. tarafından yazılan makaleyi paylaştığı gerekçesiyle başvurana disiplin cezası verilmesini önerdiği bir rapor sunmuştur. Müfettiş, söz konusu makalenin, kamu makamlarını idari veya adli görevlerini yerine getirme konusunda ağır bir şekilde eleştirdiğini, yargı erkinin bağımsızlığına ve tarafsızlığına ve yargı erkine olan güvene zarar verebilecek nitelikte olduğunu ve aynı zamanda bu konuda kamuoyunda şüphe uyandırabileceğini değerlendirmiştir.

14. Müfettiş ayrıca, söz konusu makaleyi paylaşarak başvuranın yazının içeriğine katıldığını ima ettiğini ve yazıyı daha çok kişiye ulaştırmaya çalıştığını belirtmiştir. Müfettiş, başvuran tarafından paylaşılan makalede iki hâkim grubunun karşılaştırıldığını kaydetmiştir: İlk grup, kanunlara ve etik değerlere açıkça aykırı davranışlarla yargı erkinin saygınlığını ve kamuoyunun yargı erkine olan güvenini zedelemekten yargılanan yargı mensuplarından oluşurken, ikinci grup, yeni mevzuat sayesinde lehte verilen kararlardan yararlanan yargı mensuplarını içeriyordu. Müfettiş, ihtilaf konusu makalenin, ilk grup aleyhine verilen kararları ve ikinci grup lehine verilen kararları şiddetle kınadığını vurgulamıştır. Müfettiş, derdest ve tartışmalı bir davanın tarafı olan başvuranın, mesleğin etik kurallarını ihlal ettiği sonucuna varmıştır.

15. Hâkimler Savcılar Kurulu (“HSK”, 21 Ocak 2017 tarihinden itibaren HSYK’ya verilen yeni isim) İkinci Dairesi, 14 Eylül 2017 tarihinde, soruşturma dosyasını incelemiş ve 2802 sayılı Kanun’un 65. maddesinin 2. fıkrasının a) bendine dayanarak, başvurana, suç konusu makaleyi paylaşması nedeniyle kınama cezası verilmesine karar vermiştir. HSK, ilgili tarafından paylaşılan makale hakkında üçüncü bir şahsın yaptığı yorum nedeniyle başvurana ceza verilmesine yer olmadığına karar vermiştir. Kendisi de yargı mensubu olan ilgilinin, ihtilaf konusu makaleyi sosyal medyada paylaştığını kabul ettiğini değerlendirmiştir. Söz konusu makalenin içeriğinin, başvuranın Devlete sadakat ve yargı yükümlülükleri ile bağdaşmadığı ve demokratik bir toplumdaki meşru amaçlarla orantılı olmadığı kanaatine varmıştır. HSK, mensup olduğu kamu kurumu ile bazı kamu görevlilerini idari yahut adli görevleri sebebiyle ağır biçimde eleştiren makalenin, toplumun bir kesimine karşı önyargı oluşturduğunu ve görevinin gerektirdiği tarafsızlığı yönünden şüphe uyandırarak adli teşkilata olan inanç ve güvene zarar verdiğini eklemiştir. İlgilinin ihtilaf konusu makalenin içeriğini benimsemediği kabul edilse dahi, açıkça daha çok kişiye ulaştırma ve yazı içeriğini benimseyen kitleye mesaj verme iradesi taşıdığını belirtmiştir. Bu nedenlerle HSK,

başvuranın, hizmet içinde ve dışında resmi sıfatının gerektirdiği saygınlık ve güven duygusunu sarsacak davranışlarda bulunduğuna karar vermiştir. HSK, oy birliğiyle, (2802 sayılı) Hâkimler ve Savcılar Kanunu'nun 65. maddesinin 2. fıkrasının a) bendine dayanarak başvurana kınama cezası verilmesine karar vermiştir.

16. Başvuran, 6087 sayılı HSK Kanunu'nun 33. maddesi uyarınca söz konusu kararın yeniden incelenmesi talebinde bulunmuştur. 19 Aralık 2017 tarihinde, HSK İkinci Dairesi, başvuranın davasının ilk incelenmesi sırasında olana benzer bir heyet ile dosyayı yeniden inceledikten sonra ihtilaf konusu kınama cezasının kanuna uygun olduğu kanaatine vararak başvuranın talebini reddetmiştir.

17. Başvuran, söz konusu karara, 6087 sayılı Kanun'un 33. maddesi uyarınca HSK Genel Kurulu önünde itiraz etmiştir. Özellikle İkinci Daire üyelerinin yer aldığı HSK Genel Kurulu, 3 Ekim 2018 tarihinde, başvuranın itirazını kesin olarak reddetmiştir. Başvurana verilen kınama söz konusu tarihten itibaren kesinleşmiştir.

B. Başvuranın yargı mensubu olarak kariyerinin gelişimi

18. Başvuran, Sivas'ta hâkim olarak görev yaparken, 2.846 diğer hâkim ile birlikte, 24 Ağustos 2016 tarihinde HSYK Genel Kurulu tarafından alınan 2016/426 sayılı karar ile kamu görevinden çıkarılmıştır. Söz konusu karar, ilgili kişilerin, 667 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 3. maddesinin 1. fıkrası anlamında hâkim olarak meslekte kalmalarının uygun olmaması ile gerekçelendirilmiştir. HSYK, söz konusu kararda, başvuran ve diğer hâkimlerin, Türk yetkili makamları tarafından "FETÖ/PDY" ("Fetullahçı Terör Örgütü/Paralel Devlet Yapılanması") olarak tanımlanan bir örgüt ile ilişkileri ve irtibatları olması nedeniyle meslekten çıkarıldıklarını belirtmiştir. Söz konusu karar 29 Kasım 2016 tarihinde kesinleşmiştir. Başvuran, kamu

görevinden çıkarıldığı bu kararın iptali için Danıştay'a başvurmuştur. Dava halen derdesttir.

19. 27 Eylül 2017 tarihli bir iddianame ile Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, başvuran hakkında FETÖ/PDY örgütüne üyelik suçundan Ankara Ağır Ceza Mahkemesinde bir ceza davası açmıştır.

20. Ağır Ceza Mahkemesi, 6 Nisan 2018 tarihli bir kararla, başvurunu kendisine atfedilen fiillerden suçlu bulmuş ve silahlı terör örgütüne üyelikten yedi yıl altı ay hapis cezasına mahkûm etmiştir.

21. Başvuran, fiili ve hukuki yönden mahkûmiyet kararına karşı temyiz başvurusunda bulunmuştur. Söz konusu ceza yargılaması halen derdesttir.

HUKUKÎ ÇERÇEVE VE İLGİLİ İÇ HUKUK UYGULAMASI

22. 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu'nun 62. maddesi aşağıdaki gibidir:

“Hâkim ve savcılara; sıfat ve görevleri gereklerine uymayan hal ve hareketlerinin tespit edilmesi üzerine durumun niteliğine ve ağırlık derecesine göre, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca aşağıda yazılı disiplin cezalarından biri verilir:

- A) Uyarma,
- b) Aylıktan kesme,
- c) Kınama,
- d) Kademe ilerlemesini durdurma,
- e) Derece yükselmesini durdurma,
- f) Yer değiştirme,
- g) Meslekten çıkarma.”

23. 2802 sayılı Kanun'un “Kınama cezası” başlıklı 65. maddesinin ilgili kısımları aşağıdaki gibidir:

“Kınama: Belli bir eylem veya davranışın kusurlu sayıldığıнын yazı ile bildirilmesidir.

Kınama cezası aşağıdaki hallerde uygulanır:

a) Hizmet içinde ve dışında, resmi sıfatının gerektirdiği saygınlık ve güven duygusunu sarsacak nitelikte davranışlarda bulunmak (...)"

24. 2802 sayılı Kanun'un "Yeniden inceleme ve itiraz" başlıklı 73. maddesinin ilgili kısımları aşağıdaki gibidir:

"Hâkimler ve savcılar hakkında verilen disiplin cezalarına ilişkin kararın tebliğinden itibaren on gün içinde Adalet Bakanı veya ilgililer kararın bir defa daha incelenmesini isteyebilir. Bu halde Kurul, gerekli incelemeyi yaparak kararını verir.

Kurulca yeniden incelenerek verilen karara karşı ilgililer tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde itirazda bulunabilirler.

İtiraz; İtirazları İnceleme Kurulunca incelenerek sonuçlandırılır.

İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir. Bu kararlar hakkında başka bir idari veya kazai mercie başvurulamaz."

25. 2802 sayılı Kanun'un "Soruşturma" başlıklı 82. maddesi aşağıdaki şekildedir:

"Hâkim ve savcıların görevden doğan veya görev sırasında işlenen suçları, sıfat ve görevleri gereğine uymayan tutum ve davranışları nedeniyle, haklarında inceleme ve soruşturma yapılması Adalet Bakanlığının iznine bağlıdır. Adalet Bakanı inceleme ve soruşturmayı, adalet müfettişleri veya hakkında soruşturma yapılacak olandan daha kıdemli hâkim veya savcı eliyle yaptırılabilir

Soruşturma ile görevlendirilen hâkim ve savcılar, adalet müfettişlerinin 101 inci maddedeki yetkilerini haizdirler."

26. 6087 sayılı Kanun'un "Kuruluş ve Kurulun bağımsızlığı" başlıklı 3. maddesi aşağıdakileri öngörmektedir:

"(1) (Değişik: 2/7/2018-KHK-703/208 md.) Hâkimler ve Savcılar Kurulu on üç üyeden oluşur.

(2) Kurul iki daire hâlinde çalışır.

(3) Kurulun Başkanı, Bakandır.

(...)

(5) (Değişik: 2/7/2018-KHK-703/208 md.) Kurul; Bakan, Adalet Bakanlığı ilgili bakan yardımcısı ile Cumhurbaşkanınca seçilen dört ve Türkiye Büyük Millet Meclisince seçilen yedi üyeden oluşur.

(...)”

27. 6087 sayılı Kanun’un “Dairelerin oluşumu, daire başkanlarının seçimi ile görev ve yetkileri” başlıklı 8. maddesinin ilgili kısımları aşağıdaki gibidir:

“a) Birinci Dairesi; Adalet Bakanlığı ilgili bakan yardımcısı, Yargıtay üyeleri arasından seçilen bir, adlî yargı hâkim ve savcılar arasından seçilen iki, idarî yargı hâkim ve savcılar arasından seçilen bir ve öğretim üyesi veya avukatlar arasından seçilen bir üye,

b) İkinci Dairesi; Yargıtay üyeleri arasından seçilen iki, Danıştay üyeleri arasından seçilen bir, adlî yargı hâkim ve savcılar arasından seçilen bir ve öğretim üyesi veya avukatlar arasından seçilen iki üye,

olmak üzere altışar üyeden oluşur.

(...)”

28. 6087 sayılı Kanun’un “Genel Kurul toplantı ve karar yeter sayısı” başlıklı 29. maddesinin ilgili kısımları aşağıdaki gibidir:

“(…)”

(3) Kanundaki istisnalar hariç olmak üzere Genel Kurul, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve üye tam sayısının salt çoğunluğuyla karar alır.”

HUKUKÎ DEĞERLENDİRME

I. SÖZLEŞME’NİN 10. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

29. Başvuran, kendisine verilen kınama cezasının, ifade özgürlüğünü ihlal ettiğini iddia etmektedir. Başvuran, Sözleşme’nin 10. maddesini ileri sürmektedir. Söz konusu madde aşağıdaki gibidir:

“1. Herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Bu hak, kamu makamlarının müdahalesi olmaksızın ve ülke sınırları gözetilmeksizin, kanaat özgürlüğünü ve haber ve görüş alma ve de verme özgürlüğünü de kapsar. Bu madde, Devletlerin radyo, televizyon ve sinema işletmelerini bir izin rejimine tabi tutmalarına engel değildir.

2. Görev ve sorumluluklar da yükleyen bu özgürlüklerin kullanılması, kanunla öngörülen ve demokratik bir toplumda ulusal güvenliğin, toprak bütünlüğünün veya kamu güvenliğinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın, başkalarının itibar ve haklarının korunması, gizli bilgilerin yayılmasının önlenmesi veya yargı erkinin yetki ve tarafsızlığının güvence altına alınması için gerekli olan bazı formaliteler, koşullar, sınırlamalar veya yaptırımlara tabi tutulabilir.”

A. Kabul Edilebilirlik Hakkında

30. Mahkeme, başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olmadığını ve Sözleşme’nin 35. maddesinde öngörülen başka bir gerekçeyle kabul edilemez olmadığını tespit ederek, başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar vermektedir.

B. Esas Hakkında

1. Tarafların İddiaları

a) Başvuran

31. Başvuran, ihtilaf konusu disiplin cezasının, ifade özgürlüğüne açıkça bir müdahale teşkil ettiğini iddia etmektedir. Olayların meydana geldiği dönemde, ihtilaf konusu makalenin yazarı gazeteci tarafından anlatılan ceza soruşturmasının esasının kendisini ilgilendirmediyi ve yalnızca 17-25 Aralık 2013 olayları olarak bilinen soruşturmaya dâhil olan bazı hâkim ve savcılara yönelik HSYK tarafından başlatılan disiplin soruşturmaları ve bu soruşturmaların sonuçları hakkında, bahsedilen Facebook grubuna üye meslektaşlarını (hâkimler ve savcılar) bilgilendirmek istediğini ileri sürmektedir. Başvuran, makalenin yazarının derdest olan yargılamalar

hakkında kişisel yorumlar yapmasına rağmen, söz konusu makalenin, bazı hâkim ve savcılar hakkında HSYK tarafından açılan soruşturmalar ve alınan disiplin kararları ile ilgili çok sayıda bilgiye yer verdiğini açıklamaktadır. Başvuran, derdest olan herhangi bir yargılama hakkında herhangi bir kişisel yorum veya görüş bildirmediğini vurgulamaktadır. Söz konusu adli yargılamayı yürüten hâkimler ve savcılar hakkında HSYK tarafından alınan tedbirler ile ilgili herhangi bir görüş belirtmediğini ileri sürmektedir. Başvuran, HSK'yı, yayımlanan makalenin siyasi olduğunu ve kendisinin bu makaleyi siyasi amaçlarla paylaştığını iddia etmekle suçlamaktadır. Bu davada kendi adına herhangi bir “siyasi” niyet olduğuna dair herhangi bir delil bulunmadığını iddia etmektedir.

32. Başvuran, kınama disiplin yaptırımına yer veren 2802 sayılı Kanun'un 65. maddesinin çok belirsiz ve geniş olması nedeniyle, söz konusu müdahalenin kanunla öngörülmediğini ileri sürmektedir. Bu sorunun hâlihazırda, Venedik Komisyonu tarafından 28 Mart 2011 tarihli görüşünde belirtildiğini; Komisyonun söz konusu görüşte, böyle bir gerekçeden açıkça söz etmeksizin, adli kararları beğenilmeyen bir hâkime, bu maddedeki disiplin gücünün yaptırım olarak kullanılabilmesi riskinden bahsettiğini vurgulamaktadır. Başvurana göre, kendisine verilen disiplin cezasının asıl gerekçesi, HSYK üye seçimleri sırasında doğrudan Adalet Bakanlığı tarafından desteklenen “Yargıda Birlik Platformu” adaylarına oy vermemiş olmasıdır.

33. Başvuran, derdest olan bir adli yargılama konusunda HSYK (hâkim ve savcıların gözetim ve denetiminden sorumlu bir kurum) tarafından alınan kararlar hakkında kapalı Facebook grubuna üye olan meslektaşlarını bilgilendirmiş olması nedeniyle kendisine verilen cezanın, Sözleşme'nin 10. maddesinin 2. fıkrasının izin verdiği meşru amaçların hiçbirini izlemediğini ileri sürmektedir.

34. Başvuran ayrıca, böyle bir tedbirin demokratik bir toplumda gerekli olmadığını ileri sürmektedir. İhtilaf konusu makalenin içeriği hakkında

herhangi bir yorum yapmadığını, söz konusu makaleyi yalnızca, iddia edilen bir suçu soruşturmakla yükümlü bazı hâkim ve savcılar hakkında HSYK tarafından yürütülen disiplin soruşturmalarını içerdiği için paylaştığını iddia etmektedir. Başvuran, demokratik ülkelerde bazı üst düzey Devlet yetkilileri, siyasi kişiler (bakanlar ve yöneticiler) ve benzerleri hakkındaki bir ceza davasının tartışılmasında, açık ve önemli bir genel menfaat olduğu görüşündedir. Benzer şekilde, hâkimlerin, HSYK tarafından alınan tedbirler hakkında, yargı erkinin bağımsız ve tarafsız olmadığı düşünülmesine sebep olsa dahi, bilgi alışverişi yapma hakkı olmalıdır.

b) Hükümet

35. Hükümet, Sözleşme'nin 10. maddesi anlamında, başvuranın ifade özgürlüğüne müdahale edilmediği görüşündedir. Bu bağlamda Hükümet, statüleri nedeniyle yargı mensuplarına getirilen kısıtlamaların, başka kamu görevlileri dâhil diğer bireylere uygulananlardan daha ağır olduğunu, zira hâkimlerin, yalnızca adil ve tarafsız olması gerektiğini değil, aynı zamanda kamuoyu tarafından tarafsız ve her görüş ve fikri önyargısız olarak kabul edebilecek şekilde algılanması gerektiğini ileri sürmektedir. Başvuran tarafından paylaşılan makalenin, derdest olan bir adli yargılama hakkında, suçlu meslektaşları korunurken suçsuz hâkim ve savcılarının işten çıkarıldıkları şeklinde varsayım dayalı iddialar içerdiğini iddia etmektedir. Hükümet, başvuranın ihtilaf konusu makaleyi paylaştığı sırada *Hukuk Medeniyeti* adlı Facebook grubunun 8.859 üyesi olduğunu ve grubun yalnızca hâkim ve savcılara değil, diğer meslekleri yapan hukuk fakültesi mezunlarına da açık olduğunu vurgulamaktadır.

36. Hükümet, müdahalenin yasallığına ilişkin olarak, başvurana verilen disiplin cezasının 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu'nun 65. maddesinin 2. fıkrasının a) bendine dayandığını belirtmektedir. Hükümet, olayların meydana geldiği dönemde yaklaşık on yıllık tecrübeye sahip bir hâkim olarak başvuranın, açıkça bireylere ve kurumlara saldıran bir makaleyi

bir sosyal medya platformunda paylaşmanın disiplin cezalarına yol açacağını “makul olarak” bilmesi gerektiği kanaatindedir.

37. Hükümete göre, ihtilaf konusu müdahale, Sözleşme’nin 10. maddesinin 2. fıkrası anlamında meşru bir amaç izlemiştir zira yargı erkinin yetki ve tarafsızlığının ve aynı zamanda saygınlığının güvence altına alınmasını amaçlamıştır.

38. Hükümet, müdahalenin demokratik bir toplumda gerekliliğine ilişkin olarak, hâkimlerin, mesaj veya mail yoluyla elektronik görüşmelerinde ve çevrim içi sosyal ağ sitelerine katıldıklarında veya internet üzerinde belge paylaştıklarında dikkatli olmaları gerektiği kanaatindedir. Hükümete göre, hâkimlerin yazışarak veya telefon üzerinden yürüttükleri kişisel sosyal ilişkilerinde davranışlarını düzenleyen ilkeler, internet ve sosyal ağ sitelerinin kullanımı dâhil olmak üzere elektronik görüşmelerine de aynı şekilde uygulanmalıdır. Bu bağlamda, üstlendikleri kamu görevlerinin hassaslığı göz önüne alındığında, yargı mensuplarının, sosyal medyada yaptıkları paylaşımlarının tarafsızlıklarından şüphe duyulmasına neden olmasına izin vermemeleri gerekmektedir. Ayrıca, yargı erkinin ve gücünün sorgulanabileceği her durumda, yargı mensupları ifade özgürlüklerini dikkatle kullanmalıdır.

39. Hükümet, olayların meydana geldiği dönemde, başvuranın Van Asliye Ceza Mahkemesinde hâkim olduğunu vurgulamaktadır. Başvuran tarafından paylaşılan makalenin siyasi olduğunu, HSYK tarafından iki grup hâkim ve savcı hakkında alınan tedbirleri karşılaştırdığını, bazı hâkim ve savcılar ağır bir şekilde eleştirdiğini ve diğerlerini siyasi nedenli cezaların mağduru olarak sunduğunu ileri sürmektedir. Hükümet, makalenin, o dönemde tartışmalara yol açan ve toplum tarafından “17-25 Aralık soruşturması” olarak bilinen bir soruşturmanın kapanması ile ilişkilendirerek bir grup hâkim ve savcıyı ve HSYK’yı kamuoyunun cezalandırması için hedef gösterdiğini eklemektedir.

40. Hükümet, Mahkeme içtihatlarının, tartışılan sorunun siyasi etkileri ve kapsamı olsa bile, yargı erkine ilişkin genel menfaati ilgilendiren sorunlar hakkındaki ifadelerinde yargı mensuplarının ifade özgürlüğünü koruduğunu kabul ederken, ihtilaf konusu makaleyi paylaşarak başvuranın, mesleki sorumluluğunu aştığı ve bireylere ve kurumlara saldırdığı kanaatindedir. Başvuran tarafından paylaşılan makalenin içeriğinin genel menfaat tartışması ile ilgili olmadığını değerlendirmektedir. Hükümete göre, başvuranın makaleyi okuma ötesine gitmesi ve Facebook sayfasından paylaşması başlı başına güncel ve tartışmalı bir konuda taraf olduğu imajını vermiştir.

41. Hükümete göre, başvuran mesajını “kapalı” bir grup bünyesinde paylaşmış olsa da, söz konusu gruba üye kişilerin sayısının binlerce olması, herkesin erişebileceği kamuya açık bir sosyal medya platformunda paylaşmış olsaydı karşılaşacağı aynı sonuçlara neden olmuştur. Dolayısıyla başvuranın mesajı, yargı erkinin itibarı ve haysiyeti için açık ve yakın bir tehlike oluşturmuştur. Sonuç olarak, başvuran, yargı mensubu olarak kendisinden beklenen azami özeni gösterememiştir. Tüm bu nedenlerle, başvurana verilen disiplin cezası, zorunlu bir sosyal ihtiyacı karşılamıştır.

42. Hükümet ayrıca, başvuranın görevinin niteliği göz önüne alındığında, kendisine verilen kınama cezasının işlediği eylemle orantılı olduğu görüşündedir. Nitekim Hükümet, kınama cezasının, dört yıllık süre sonrasında özlük dosyasından silindiğine, ilgilinin mali haklarını ve çalışma yerinin belirlenmesini etkilemediğini ve özellikle terfi veya bir göreve atanma konusunda mesleki kariyerinin gelişimi konusunda olumsuz bir etkisi olmadığını vurgulamaktadır.

2. Mahkemenin Değerlendirmesi

a) Genel İlkeler

i. Haber Alma ve Verme Özgürlüğü ile Hâkim ve Savcılar

43. Mahkeme, hâkimlerin ifade özgürlüğüne uygulanabilir genel ilkelerin, *Baka/Macaristan* ([BD], no. 20261/12, §§ 162-167, 23 Haziran 2016) ve *Eminağaoğlu/Türkiye* (no. 76521/12, §§ 120-124 ve 125, 9 Mart 2021) kararlarında bildirildiği şekliyle, mevcut davada da uygulandığını hatırlatmaktadır.

44. Mahkeme özellikle demokratik bir toplumda, güçler ayrılığına ve yargı bağımsızlığının korunması gerekliliğine ilişkin konuların, genel menfaati ilgilendiren çok önemli konular içerebileceği kanaatindedir (*Morice/Fransa* [BD], no. 29369/10, § 128, AİHM 2015). Genel menfaate ilişkin konular hakkındaki tartışmalar, ulusal makamlara tanınan özellikle kısıtlı bir takdir yetkisi ile birlikte, genellikle Sözleşme'nin 10. maddesi bağlamındaki yüksek korumadan da faydalanmaktadır (yukarıda anılan *Morice*, §§ 125 ve 153, *July ve SARL Libération/Fransa*, no. 20893/03, § 67, AİHM 2008 (özetler)). Yargı üzerinde tartışma yaratan bir sorunun siyasi sonuçları olsa bile, bu husus bir hâkimin konuyla ilgili bir beyanda bulunmasını engellemek için tek başına yeterli değildir (*Wille/Liechtenstein* [BD], no. 28396/95, § 67, AİHM 1999-VII).

45. Yargının toplumdaki özel misyonunun, hâkimlere bir ihtiyat yükümlülüğü getirdiği doğrudur. Bununla birlikte, bu durumun özel bir amacı vardır: hâkimin sözü, avukatın sözünün aksine, yalnızca kendisini ifade eden kişiyi değil, onun aracılığıyla tüm Adalet kurumunu da ilgilendiren nesnel bir değerlendirmenin ifadesi olarak algılanır (yukarıda anılan *Morice*, §§ 128 ve 168).

46. Bu nedenle, özellikle bu ihtiyat yükümlülüğünün ilgili hâkimlerin tepki vermesini yasakladığı durumlarda, adaleti, ciddi bir dayanaktan yoksun yıkıcı saldırılara karşı korumak gerekli olabilir (*Prager ve*

Oberschlick/Avusturya, 26 Nisan 1995, § 34, A serisi, no. 313, *Koudechkina/Rusya*, no. 29492/05, § 86, 26 Şubat 2009 ve *Di Giovanni/İtalya*, no. 51160/06, § 71, 9 Temmuz 2013). Özellikle yargı mensuplarının, yargının erkinin otoritesinin ve tarafsızlığının sorgulanmasının muhtemel olduğu durumlarda (yukarıda anılan *Wille*, § 64) ve ayrıca diğer devlet memurları, özellikle de diğer hâkimler hakkında eleştiride bulunmaları durumunda (yukarıda anılan *Eminağaoğlu*, § 136), ifade özgürlüklerini kısıtlı bir şekilde kullanmaları meşru olarak beklenebilir.

47. Ciddi bir dayanaktan yoksun ve ciddi şekilde zarar veren saldırıların bulunduğu varsayıldığı durumlar dışında, hâkimlerin, Devletin temel kurumlarına mensup oldukları dikkate alındığında, yalnızca teorik ve genel bir şekilde değil, kabul edilebilir sınırlar içerisinde kişisel eleştirilerin konusu olabilecekleri doğrudur. Bu bağlamda, hâkimlere resmi görevlerini yerine getirirken yöneltilebilecek kabul edilebilir eleştirinin sınırları, özel şahıslara yönelik eleştirilerin sınırlarından daha geniştir (yukarıda anılan *Morice*, § 131 ve yukarıda anılan *July ve SARL Libération*, § 74).

ii. *Haber Alma ve Verme Özgürlüğü ile İnternet*

48. Mahkeme, ifade özgürlüğünün kullanımında İnternet sitelerinin önemiyle ilgili olarak, “İnternet sitelerinin, erişilebilir olmalarının yanı sıra büyük miktarda veri depolama ve yayma kapasiteleri sayesinde, halkın haberlere erişimini iyileştirmeye ve genel olarak bilgi iletişimini kolaylaştırmaya büyük ölçüde katkıda bulunduklarını” hatırlatmaktadır (*Times Newspapers Ltd/Birleşik Krallık (no.1 ve 2)*, no. 3002/03 ve 23676/03, § 27, AİHM 2009). Bireylerin İnternet’te kendilerini ifade etme olanağı, ifade özgürlüğünü kullanmada eşi görülmemiş bir araçtır (*Delfi AS/Estonya* [BD], no. 64569/09, § 110, AİHM 2015).

49. Mahkeme ayrıca, Sözleşme’nin 10. maddesinin, iletilecek mesajın türü ne olursa olsun, İnternet aracılığıyla iletişime uygulanmaya yönelik de

olduğunu vurgulamaktadır. Mahkeme daha açık olarak, diğerlerinin yanı sıra, bir grup içinde bir web sitesi oluşturmayı ve paylaşmayı kolaylaştıran bir Google modülü olan Google Sites kullanımının, ifade özgürlüğü hakkını kullanma kapsamına girdiği kanaatine varmıştır (*Ahmet Yıldırım/Türkiye*, no. 3111/10, § 49, AİHM 2012).

50. Mahkeme, İnternet'in avantajlarını kabul etmekle birlikte, özellikle karalayıcı, nefret veya şiddet içeren ifadeler gibi açıkça hukuka aykırı ifadelerin, dünya çapında daha önce hiç olmadığı kadar saniyeler içinde yayılabilmesi ve bazen çok uzun süre çevrimiçi kalabilmesi nedeniyle, bunların bir takım riskler taşıdığını kabul etmektedir (yukarıda anılan *Delfi AS*, § 110).

51. Bu sebeple, Mahkeme, İnternet kullanıcılarından gelen mesajların, Sözleşme'nin 10. maddesinin 1. fıkrası tarafından korunan meşru menfaatler üzerindeki etkilerini hafifleten diğer unsurları da dikkate alabilmektedir. Belirli bir alanda hizmet verenlere ayrılmış bir ortamda bir mesajın gönderilmesi, söz konusu mesajın, tüm İnternet kullanıcılarının erişebileceği bir mesajın aksine, önemli bir zarara neden olmayacak kadar sınırlı şekilde dağıtılmış olması durumunda, bu unsurlar arasında yer alabilir (*bu davaya uygulanabildiği ölçüde (mutatis mutandis)* bk. *Payam Tamiz/Birleşik Krallık* (k.k.), no. 3877/14, § 80, 19 Eylül 2017, *Savva Terentyev/Rusya*, no. 10692/09, § 79, 28 Ağustos 2018, *Melike/Türkiye*, no. 35786/19, § 50, 15 Haziran 2021 ve *Çakmak/Türkiye* (k.k.), no. 45016/18, § 50, 7 Eylül 2021).

b) Bu İlkelerin Somut Olaya Uygulanması

i. Müdahalenin Varlığı Hakkında

52. Mahkeme, başvuranın sorumlu tutulduğu disiplin yaptırımının, Facebook grubunda bir basın makalesini paylaştığı bir mesajla ilgili olduğunu gözlemlemektedir. Dolayısıyla ihtilaf konusu tedbir, esasen başvuranın ifade özgürlüğünü oluşturan haber alma ve verme özgürlüğüyle ilgilidir. Mahkeme diğer taraftan, Hükümetin müdahalenin varlığına ilişkin itirazının, tamamen

demokratik bir toplumda müdahalenin gerekliliği konusunda ele aldığı ve geliştirdiği gerekçelere dayandırıldığını ve başvurana verilen disiplin cezasının, Sözleşme'nin 10. maddesiyle korunan özgürlüğün kullanılmasına bir müdahale oluşturduğunu sorgulayamayacağını kaydetmektedir.

Mahkeme bu sebeple, taraflarca ileri sürülen sebeplerin tamamını dikkate alarak, bu müdahalenin Sözleşme'nin 10. maddesinin 2. fıkrası bakımından haklı gösterilip gösterilmediğini inceleyecektir.

ii. Müdahalenin Yasallığı Hakkında

53. Mahkeme, “kanunla öngörülen” ifadesinin, Sözleşme'nin 10. maddesinin 2. fıkrası anlamında, sadece ihtilaf konusu tedbirin iç hukukta bir dayanağı bulunup bulunmadığı hususuyla değil, aynı zamanda söz konusu kanunun niteliğiyle de ilgili olduğunu hatırlatmaktadır: bu ifade, bir yandan söz konusu kanunun, ilgili kişi için erişilebilir olmasını, ayrıca ilgili kişi için sonuçlarının öngörülebilir olmasını ve hukukun üstünlüğü ilkesine uygun olmasını gerektirir. Somut olayda, söz konusu müdahalenin -disiplin soruşturması sonucunda verilen disiplin cezasının-, yasal bir dayanağı bulunduğu, yani bu tedbirin 2802 sayılı Kanun'un 65. maddesinin 2. fıkrasının a) bendine dayandığına ve bu hükmün başvuran açısından erişilebilir olduğuna taraflarca itiraz edilmemektedir.

54. Söz konusu hukuki normun, öngörülebilirlik gerekliliğini de yerine getirip getirmediğinin incelenmesi gerekmektedir. Mahkeme, iç hukukta istenilen tüm olasılıkları kapsamayan açıklık seviyesinin, büyük ölçüde dikkate alınan metne, kapsadığı alana ve alıcılarının kalitesine bağlı olduğunu hatırlatmaktadır. Diğer taraftan, yasal bir hüküm, sırf birden fazla yoruma açık olduğu için, “kanunla öngörülen” kavramının içerdiği gerekliliğe aykırı düşmez. Sonuç olarak, iç hukuku yorumlamak ve uygulamak öncelikle ulusal makamların görevidir (*Vogt/Almanya*, 26 Eylül 1995, § 48, A serisi, no. 323).

55. Mahkeme, Venedik Komisyonunun, 28 Mart 2011 tarihli bir görüşünde, ilgili hükmü muğlak ve aşırı geniş olarak nitelendirdiğini ve bu

hükümden doğan disiplin yetkisinin, yargı kararları takdir edilmeyen bir hâkimi cezalandırmak için böyle bir saiki açık bir şekilde belirtmeden kullanılabileceği riskine dikkat çektiğini kaydetmektedir. Mahkeme ayrıca, başvuranın, kendisine verilen disiplin cezasının asıl sebebinin, Adalet Bakanlığı tarafından doğrudan desteklenen “Yargıda Birlik Platformu” adaylarına oy vermemiş olması olduğu iddiasını kaydetmektedir.

56. Bununla birlikte, başvuranın görüşlerinden, bu davadaki esas sorunun, kendisine uygulanan disiplin cezasının temelinde, yargının yürütme karşısında bağımsızlığını sorgulayan bir basın yazısını bir Facebook grubunda paylaşmasının yatıp yatmadığı sorusunun olduğu anlaşılmaktadır. Mahkemeye göre, bu soru, somut olayın koşullarında ve izlenen meşru amacın ışığında bu müdahalenin demokratik bir toplumda gerekli olup olmadığı sorusunun cevabıyla yakından ilgilidir.

57. Bu nedenle Mahkeme, 2802 sayılı Kanun’un 65. maddesinin 2. fıkrasının a) bendinin, şikâyet edilen müdahale için öngörülebilir bir yasal dayanak oluşturabileceğini varsaymaya hazır olduğu kanaatindedir ve müdahalenin meşru bir amaç izleyip izlemediği sorusunun cevabını araştırarak incelemesine devam edecektir.

iii. Meşru Bir Amacın Varlığı Hakkında

58. Mahkeme, mevcut davada, Hükümetin, esasen, soruşturmayı ve yaptırımı, hâkimlerin ihtiyat ve itidal yükümlülüğü ile haklı gösterdiğini gözlemlemektedir. Mahkeme, bazı Sözleşmeciler Devletlerin kamu görevlilerini veya hâkimlerini itidal yükümlülüğüne tabi tuttuğunu tespit etmektedir. Somut olayda, hâkimlere getirilen bu yükümlülük, hâkimlerin kararlarının otoritesinin yanı sıra bağımsızlıklarını koruma isteğine dayanmaktadır. Mahkemeye göre, bu yükümlülüğün doğan müdahalenin, Sözleşme tarafından meşru olarak tanınan amaçlardan en az birini, bu durumda yargı erkinin otorite ve tarafsızlık güvencesi amacını izlediği kanaatine varılabilir.

iv. *Demokratik Bir Toplumda Müdahalenin Gerekliliği Hakkında*

59. Mahkeme, başvuranın sorumlu tutulduğu disiplin suçunun, başvuranın Facebook grubunda bir basın makalesini paylaştığı bir mesajla ilgili olduğunu hatırlatmaktadır. HSK'ya göre, kamu kurum ve kuruluşlarını ile idari veya yargısal görevlerini yerine getiren ilgili kamu görevlilerini ağır biçimde eleştiren söz konusu makale, yargının işlevinin gerektirdiği tarafsızlığı sorgulayarak kamunun yargı kurumuna olan inancına ve güvenine zarar vermiştir. Yine HSK'ya göre, başvuran, bu makaleyi Facebook grubunda paylaşarak, resmi görevinin gerektirdiği itibar ve güvene zarar verecek bir davranış sergilemiştir (bk. yukarıdaki 15. paragraf).

60. Mahkeme, ilk olarak, başvuranın söz konusu makaleyi paylaşırken ceza hukuku alanında uzmanlaşmış bir hâkim olarak görevini yürüttüğünü kaydetmektedir: ilgili, bir ağır ceza mahkemesine atanmasından önce Van Asliye Ceza Mahkemesi hâkimi olarak görevliydi. Hâlbuki bu mahkemeler, suçlamaların ağırlığına göre, yolsuzluk şüpheleriyle ilgili davalara bakmakla yetkilidir. Dolayısıyla yargı erkinin otoritesi ve tarafsızlığı sorgulanabileceğinden, başvuranın ifade özgürlüğünü itidal ile kullanması beklenebilir. Yine de Mahkeme, başvuranın durumunda olan bir hâkimin ifade özgürlüğüne yapılan her türlü müdahalenin, kendisi tarafından dikkatli bir inceleme yapılmasını gerektirdiği kanaatindedir (*bu davaya uygulanabildiği ölçüde (mutatis mutandis)* bk. yukarıda anılan *Wille*, § 64).

61. Mahkeme ayrıca, HSK'nın, sahip olduğu disiplin cezası, nakil, terfi ve hatta meslekten ihraç yetkileri nedeniyle, hâkimlerin kariyerleri üzerinde çok güçlü bir etkiye sahip olduğunu gözlemlemektedir. Devletin yargısal olmayan diğer erkeleri karşısında HSK'nın bağımsızlığının korunması, Sözleşme anlamında sadece demokratik bir rejimin temel ilkelerinden biri değil, aynı zamanda başvuran da dâhil olmak üzere bütün hâkim ve savcılar için mesleki kariyerleri ile doğrudan ilgili bir unsur ve yargı faaliyetlerini tam

bağımsızlık ve tarafsızlık içinde sürdürebilmeleri için tartışılması ve netleştirilmesi gereken bir konudur.

62. Mahkeme bu bağlamda, başvuranın Facebook grubunda paylaştığı basın makalesinin kapsamından, bu makalenin özellikle yargı mesleği mensuplarını ilgilendiren bir tartışma kapsamında ortaya çıktığının anlaşıldığını, zira bu makalenin, 17-25 Aralık 2013 tarihleri arasında meydana gelen yolsuzluk şüphelerine dayanan kovuşturmaların başlatılmasıyla ilgili olaylar ve Hükümetin bu kovuşturmalara verdiği tepkilere ilişkin olarak yargı erkinin, yürütme erki karşısında tarafsızlığı ve bağımsızlığı ile ilgili olduğunu kaydetmektedir. Nitekim söz konusu makalede, HSYK'nın bazı kararlarının, siyasi iktidara yapılan bir iyilik olarak değerlendirilebileceğine dair bazı değer yargıları açıklanmıştır; Hükümete yakın çevrelere mensup şüpheli kişileri suçlayarak 17-25 Aralık 2013 tarihli kovuşturmaları başlatan savcılar cezalandırılırken, söz konusu kişiler hakkında takipsizlik kararı veren savcıların ise, kendilerine isnat edilen disiplin kusurları sebebiyle haklarında yürütülen disiplin soruşturmalarından aklanarak ödüllendirildikleri belirtilmiştir.

63. Bu değer yargılarının dayandırıldığı “olgusal temelin” yeterli olup olmadığı sorusuna ilişkin olarak, Mahkeme, mevcut davada bu koşulun karşılandığı kanaatindedir. Nitekim başvuranın ihtilaflı makaleyi paylaşması sebebiyle hakkında soruşturma yürüten disiplin organlarının hiçbiri, söz konusu makalede belirtilen olayların meydana gelmediğini -yani bazı hâkimler aleyhinde ve bazı hâkimlerin de lehinde disiplin kararları verildiğini- beyan etmemiştir. HSK'nın farklı makamları, ihtilaf konusu disiplin kararlarının, bazı Hükümet çevreleri hakkında ortaya çıkan şüphelerle ilgili hâkimler tarafından verilen kararlardan etkilenmiş olabileceğine dair değer yargısına itiraz etmekte yetinmiştir.

64. Mahkeme dolayısıyla, başvuran tarafından paylaşılan makalede belirtilen değer yargılarının, kendi bağlamlarında ele alındığında, HSYK'nın yürütme erki karşısında bağımsızlığı ve sonuç olarak hâkimlerin bağımsızlığı

ve tarafsızlığı hakkında ortaya çıkan bir tartışma kapsamına girdiği kanaatine varmaktadır. Mahkeme bu konuda, bir hâkimin, yargının bağımsızlığına ilişkin olarak basında çıkan tüm görüşleri paylaşması ve meslektaşlarının görüşlerine sunmasının, mutlak suretle söz konusu hâkimin meslek hayatı açısından çok önemli bir alanda haber verme ve alma özgürlüğünün bir kısmını teşkil ettiği kanaatindedir.

65. Hükümetin, başvuran tarafından paylaşılan makalenin, siyasi nitelikli varsayıma dayalı iddialarla ilgili olduğu iddiasına ilişkin olarak, Mahkeme, yargının siyasi iktidar karşısında bağımsızlığına ilişkin konuların, şu veya bu şekilde Devletin yapısı ve işleyişine ilişkin genel politikanın bir parçası olduğunu hatırlatmaktadır. Bu konuda ifade edilen bilgi ve görüşlerin “siyasi spekülasyon” olarak nitelendirilmesi, ilgili kişinin mesleğinin özünü etkileyen bir alanda, meslektaşları olan hâkimler ile bilgi alışverişinde bulunma özgürlüğünü kısıtlamak için tek başına yeterli değildir.

66. Mahkeme, ihtilaf konusu paylaşımın yayınlandığı kapsamla ilgili olarak, Hükümetin ihtilaf konusu makalenin başvuran tarafından paylaşılmasının, kamuoyu nazarında yargı erkinin saygınlığına zarar verme riski taşıdığını, zira ilgili Facebook grubunun akademisyenler ve hukuk fakültesi öğrencileri de dâhil olmak üzere, binlerce üyesi bulunduğunu ileri sürdüğünü tespit etmektedir. Bununla birlikte Mahkeme, bu Facebook grubunun bütün üyelerinin, hukukçu olduğunu, burada paylaşılan mesajların, sadece söz konusu gruba üye olan kullanıcılara açık olduğunu (kapalı Facebook grubu) ve bu grubun, İnternet kullanıcılarının tamamı için erişilebilir olmadığını, zira İnternet sitelerinin arama motorlarında görünmediğini (gizli Facebook grubu) gözlemlemektedir. Mahkeme ayrıca, başvuranın ihtilaf konusu makaleyi paylaştığı mesaj hakkında yapılan yorumların, söz konusu grubun üyesi olan hâkimler tarafından yapıldığını tespit etmektedir. Diğer taraftan, başvuranı HSYK’ya şikâyet eden kişinin kendisi de, bu grubun üyesi olan bir hâkimdir. Ayrıca dosyanın incelenmesinden, yargı mensubu olmayan hiç kimsenin, bu mesajla ilgili

yorum yapmadığı anlaşılmaktadır. Başvuranın ihtilaf konusu makaleyi, genel olarak kamuoyu ile paylaşmadığı, ancak mesleki olarak yargı mensuplarına ayrılan ve halka kapalı olan bir tartışma grubunda paylaştığı açıktır (*bu davaya uygulanabildiği ölçüde (mutatis mutandis)* bk. *Guz/Polonya*, no. 965/12, § 85 ve 91, 15 Ekim 2020).

67. Diğer taraftan Mahkeme, başvuranın, ihtilaf konusu makaleye katıldığını belirten herhangi bir yorumda bulunmamış olmasına rağmen, disiplin makamlarının ve Hükümetin, başvuranın ihtilaf konusu makaleyi paylaşarak içeriğini onayladığına dair bir mesajı kamuoyuna iletme niyetinde olduğu düşüncesini reddetmektedir. Mahkeme bu bağlamda, kapalı bir gruba mensup olan hâkimlere sadece idari ve adli üst makamları öven yazıları paylaşma yetkisi verecek ve onları, aynı mercilerin eylem ve kararlarını tasvip etmeyen yazıları dikkate almamaya zorunlu kılacak böyle bir mantığın uygulanmasının, mesleklerinin özüyle ilgili konularda ortaya çıkan tartışmalarda gereksiz bir otosansüre yol açacağı kanaatindedir.

68. Ayrıca, yargı mensubu bir memura disiplin cezası verilmesinin, doğası gereği, sadece ilgili hâkim üzerinde değil, aynı zamanda bir bütün olarak meslek üzerinde de caydırıcı bir etkiye sahip olduğu göz ardı edilemez (örnek olarak bk. yukarıda anılan *Eminağaoğlu*, § 124). Bu durum, özellikle hâkimlerin, diğer devlet erkleri karşısında bağımsızlıklarını etkilemesi muhtemel HSYK kararları hakkında kendi aralarında fikir ve görüş alışverişinde bulundukları durumlar için geçerlidir.

69. Mahkeme, başvuranın ifade özgürlüğüne yapılması muhtemel herhangi bir haksız müdahaleye karşı sahip olması gereken usuli güvencelere ilişkin olarak, öncelikle, HSK'nın, başvuranın ifade özgürlüğü hakkı ile bir hâkim olarak ihtiyat yükümlülüğü arasında yukarıda belirtilen ilgili kriterlere uygun şekilde, herhangi bir denge gözetmediğini tespit etmektedir. Mahkeme ayrıca, HSK'nın bir yargı organı olmadığını ve ilk derece organı olarak Daire önünde ve ardından itiraz organı olarak Genel Kurul önünde görülen süreçlerin, bir yargı denetiminin güvencelerini sunmadığını hatırlatmaktadır

(aynı anlamda bk. yukarıda anılan Eminağaoğlu, § 99-101). Mahkeme ayrıca, başvuranın HSK tarafından aleyhinde alınan tedbire karşı hiçbir adli başvuru yolundan faydalanmadığını gözlemlemektedir. Nitekim HSK, bu davaya, ilk derece organı olarak İkinci Dairesi ve ardından nihai kararı veren makam olarak Genel Kurulu ile müdahale etmiştir. Başvuranın paylaştığı basın makalesinin, belirli disiplin soruşturmaları kapsamında HSK'nın yürütme erkine karşı bağımsızlığını ve tarafsızlığını sorgulaması sebebiyle, HSK'nın bu davaya, hem suçlayan bir makam hem de kendi kararlarından bazılarının sorgulandığı bir davada nihai karar makamı olarak müdahale ettiğinin tespit edilmesi gerekmektedir. Hâlbuki bir hâkime karşı bir disiplin soruşturması başlatıldığında, halkın yargı erkinin işleyişine olan güveninin de bu soruşturmaya bağlı olduğunun hatırlatılması gerekmektedir. Bu sebeple, disiplin soruşturmasına tabi tutulan her hâkimin, keyfi tutumlara karşı güvencelere sahip olması gerekmektedir. İlgili kişi özellikle, tedbirin yasallığı konusunda karar verilmesi ve yetkililerin olası bir suistimalinin cezalandırılması için, ihtilaf konusu tedbirin bağımsız ve tarafsız bir organ tarafından incelenmesi olanağına sahip olmalıdır. Mahkeme, somut olaydaki durumun bu şekilde olmadığını tespit etmektedir.

70. Yukarıdaki değerlendirmeler ışığında ve genel menfaati ilgilendiren konular hakkında ifade özgürlüğünün öncelikli önemi dikkate alındığında, Mahkeme, başvurana verilen disiplin cezasının, hiçbir zorunlu sosyal ihtiyacı karşılamadığı ve bu sebeple, Sözleşme'nin 10. maddesinin 2. fıkrası anlamında “demokratik bir toplumda gerekli” bir tedbir teşkil etmediği sonucuna varmaktadır.

Dolayısıyla, Sözleşme'nin 10. maddesi ihlal edilmiştir.

II. SÖZLEŞME’NİN 10. MADDESİYLE BİRLİKTE 13. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

71. Başvuran, özellikle kendisinin tabi tutulduğu disiplin cezasına itiraz etmesi için etkili bir başvuru yolunun bulunmadığını iddia etmektedir. Başvuran bu bağlamda, Sözleşme’nin 13. maddesini ileri sürmektedir. Bu maddenin ilgili kısmı aşağıdaki gibidir:

“(…) Sözleşme’de tanınmış olan hak ve özgürlükleri ihlal edilen herkes, söz konusu ihlal resmi bir hizmetin ifası için davranan kişiler tarafından gerçekleştirilmiş olsa dahi, ulusal bir merci önünde etkili bir yola başvurma hakkına sahiptir.”

A. Kabul Edilebilirlik Hakkında

72. Mahkeme, bu şikâyetin açıkça dayanaktan yoksun olmadığını ve Sözleşme’nin 35. maddesi kapsamında başka herhangi bir kabul edilemezlik gerekçesiyle bağdaşmadığını tespit ederek, kabul edilebilir olduğuna karar vermektedir.

B. Esas Hakkında

73. Başvuran, öncelikle Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın, HSK’nın hâkim ve savcılarını meslekten çıkarma kararları dışındaki kararlarının yargı denetimine tabi olmadığını öngören 159. maddesi sebebiyle, kendisine verilen kınama cezasına mahkeme önünde itiraz edebilmesi için hiçbir başvuru yolu bulunmadığını belirtmektedir.

74. Başvuran ardından, ihtilaf konusu disiplin cezasını yeniden incelemesi istenilen HSK İkinci Dairesinin üyelerinin, tartışmasız olarak zaten kendisine söz konusu cezayı veren üyeler olduğunu ileri sürmektedir. Başvuran ayrıca, HSK Genel Kuruluna sunduğu başvurunun, on iki üye tarafından incelendiğini ve bunlardan altısının, itirazına konu olan cezayı veren HSK İkinci Dairesi üyeleri arasında bulunduğunu vurgulamaktadır. Başvuran, HSK’nın bir dairesi tarafından incelenen bir dosya hakkında rapor

düzenleyen bir raportörün, aynı dosyanın Genel Kurul tarafından incelenmesi durumunda bu görevi yerine getiremeyecek olmasının, tarafsızlıktan yoksunluk konusunda bir şeyi değiştirmeyeceğini, zira kendisine göre, disiplin cezalarının uygulanmasının raportörlerin değil, üyelerin münhasır yetki alanına girdiğini iddia etmektedir.

75. Hükümet, Sözleşme'nin 13. maddesinin gereklerinin, yerine getirildiğini, zira HSK kararlarının ilgilendirdiği kişilerin, kararın tebliğ edildiği tarihten itibaren on gün içerisinde dosyanın yeniden incelenmesini talep edebileceklerini ileri sürmektedir. Hükümet, ilgili kişilerin, yeniden inceleme sonucunda verilen karara, kararın tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde itiraz edebileceklerini ve bu itirazın Genel Kurul tarafından incelenip karara bağlandığını eklemektedir. Hükümet, mevcut davada, başvuranın bu başvuru yollarını kullandığını ve itirazının, son tahlilde HSK Genel Kurulu'nun on iki üyesi tarafından, oy birliğiyle reddedildiğini belirtmektedir.

76. Hükümet, HSK üyelerinin bağımsızlığının Anayasa hükümleri ve ilgili Kanun maddeleriyle güvence altına alındığı ve somut olayda, HSK üyelerinin bağımsız ve tarafsız olmadıklarını düşündürecek hiçbir somut delil unsuru bulunmadığı kanaatindedir.

77. Mahkeme, Sözleşme'nin 13. maddesinin, Sözleşme'de öngörülen hak ve özgürlüklerinin, Sözleşme'de güvence altına alındıkları şekliyle, iç hukukta ileri sürülebilmesini sağlayan bir hukuk yolunun varlığını güvence altına aldığını hatırlatmaktadır. Dolayısıyla bu hüküm, Sözleşmeye dayalı olarak savunulabilir bir şikâyetin içeriğini incelemeye ve uygun hukuk yolunu sunmaya yetkili bir organ önünde bir iç hukuk yolu bulunması gerektiği sonucunu doğurmaktadır (*Kudla/Polonya* [BD], no. 30210/96, § 157, AİHM 2000-XI).

78. Bu sebeple Mahkeme, yukarıda somut olayda Sözleşme'nin 10. maddesinin ihlal edildiğini tespit etmiş olması sebebiyle, bu şikâyetin tartışılabilir nitelikte olduğu konusunda şüphe bulunmamaktadır.

79. Mahkeme, ilgililerin itirazlarını incelemekle görevlendirilen HSYK oluşumlarının tarafsız olmamasına ilişkin olarak, *Kayasu/Türkiye* (no. 64119/00 ve 76292/01, § 121, 13 Kasım 2008) ve *Özpınar/Türkiye* (no. 20999/04, §§ 84-85, 19 Ekim 2010) kararlarındaki yerleşik içtihatlarının mevcut davada da uygulanabileceği kanaatindedir. Nitekim başvurana ihtilaf konusu disiplin cezasını veren HSK Dairesinin altı üyesi, ilgilinin itirazı hakkında karar vermesi istenilen HSK Genel Kurulunda da görevlendirilmiştir. Ayrıca başvuran, Genel Kurulun bu nihai kararına karşı itirazda bulunabileceği bir başvuru yoluna sahip değildir.

80. Bu unsurlar, Mahkemenin, başvuranın Sözleşme'nin 10. maddesi alanındaki şikâyetini ileri sürmesi için Sözleşme'nin 13. maddesinin asgari gerekliliklerini karşılayan bir başvuru yolundan faydalanmadığı sonucuna varması için yeterlidir.

Dolayısıyla, Sözleşme'nin 10. maddesiyle birlikte 13. maddesi ihlal edilmiştir.

III. SÖZLEŞME'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

81. Sözleşme'nin 41. maddesi uyarınca,

“Eğer Mahkeme bu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Taraf'ın iç hukuku bu ihlalin sonuçlarını ancak kısmen ortadan kaldırıabiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, zarar gören taraf lehine adil bir tazmin verilmesine hükmeder.”

A. Tazminat

82. Başvuran, maruz kaldığı kanaatine vardığı manevi zarar bağlamında 50.000 avro (EUR) talep etmektedir.

83. Hükümet bu miktarın aşırı olduğu kanaatindedir.

84. Mahkeme, başvurana, manevi zararı için bu bağlamda ödenmesi gereken her türlü vergiden hariç olmak üzere 6.000 EUR ödenmesine hükmetmektedir.

B. Masraf ve Giderler

85. Başvuran, avukatına ödediği ücret bağlamında 4.000 EUR ve Mahkeme önünde yürütülen yargılama kapsamında yaptığı masraf ve giderler bağlamında 5.000 Türk lirası (TRY) talep etmektedir. Başvuran, kendisi ile avukatı arasında imzalanan ve kendisinin avukatına 4.000 EUR ödemeyi taahhüt ettiği ödeme sözleşmesinin bir kopyasını da talebine eklemiştir.

86. Hükümet bu miktarların aşırı olduğu kanaatindedir ve söz konusu taleplere dayanak oluşturacak nitelikte belgelerin bulunmadığını vurgulamaktadır.

87. Mahkeme içtihatlarına göre, bir başvurana yalnızca, masraf ve giderlerinin gerçekliğini, gerekliliğini ve miktarlarının makul niteliğini ispatlaması durumunda, bu masraflar iade edilebilmektedir. Mahkeme, kendisine sunulan belgeleri ve içtihatlarını dikkate alarak, başvurana, tüm masraf ve giderleri için, ödenmesi gereken her türlü vergi tutarı hariç olmak üzere 4.000 EUR tutarının ödenmesinin makul olduğuna karar vermektedir.

C. Gecikme faizi

88. Mahkeme, gecikme faizi olarak, bu tutarlara, Avrupa Merkez Bankasının marjinal kredi faizlerine uyguladığı faiz oranına üç puan eklenerek elde edilecek oranın uygulanmasının uygun olduğuna karar vermiştir.

BU GEREKÇELERLE, MAHKEME, OY BİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun kabul edilebilir olduğuna,
2. Sözleşme'nin 10. maddesinin ihlal edildiğine;
3. Sözleşme'nin 10. maddesiyle birlikte 13. maddesinin ihlal edildiğine;
4. a) Davalı Devlet tarafından başvurana, Sözleşme'nin 44. maddesinin 2. fıkrası uyarınca, kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içerisinde, ödeme tarihindeki geçerli döviz kuru üzerinden Türk lirasına çevrilmek üzere aşağıda belirtilen miktarların ödenmesine:
 - i. Manevi tazminat olarak, ödenmesi gereken her türlü vergi tutarı hariç olmak üzere, 6.000 EUR (altı bin avro),
 - ii. Masraf ve giderler için, başvuran tarafından ödenmesi gereken her türlü vergi tutarı hariç olmak üzere, 4.000 EUR (dört bin avro) ödenmesine,
- b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödeme tarihine kadar, bu tutarlara Avrupa Merkez Bankasının o dönem için geçerli olan marjinal kredi faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanmasına;

Başvurunun geri kalan kısmıyla ilgili olarak, adil tazmine ilişkin talebin reddine karar vermiştir.

İşbu karar, Fransızca dilinde tanzim edilmiş olup Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77. maddesinin 2 ve 3. fıkraları uyarınca 1 Mart 2022 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Hasan Bakırcı
Bölüm Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Jon Fridrik Kjølbro
Başkan